

Familiars i amics de les víctimes del Diumenge Sagnant es manifesten a Derry, a Irlanda del Nord, el dia 15 de juny passat.

Els britànics demanen perdó

LONDRES ■ Victorià Jiménez

Davant l'assassinat a trets de 14 nord-irlandesos, que van caure sota el foc obert pels soldats britànics quan participaven en una manifestació pels drets civils del dia 30 de gener de 1972 a Derry, a l'Ulster, les explicacions han resultat forçosament insuficients. El govern britànic hauria d'haver evitat l'absurd de revelar només parcialment la realitat dels fets ocorreguts fa 38 anys, i la paròdia de justícia que s'esdevingué tan bon punt les evidències demostraren la innocència de les víctimes, és a dir, l'ignominiós report Widgery –que va usar les restes dels trets sobre els morts per culpar-los d'haver “manipulat o ser a prop d'alguna persona que havia manipulat armes o explosius”. Les conclusions de la investigació Saville, que ha fet dotze anys tard i va sortir a la llum pública

aquest setmana passada, localitza les responsabilitats en la figura del tinent coronel Dereck Wilford, però no fa cap esment dels papers Widgery. Això són dos errors. La causa és una sola. El report Widgery va ser, de segur, la pitjor prova de degeneració del poder polític britànic en temps moderns (amb l'excepció, potser, de l'acusació l'any 2003 que l'Iraq posseïa armes de destrucció massiva). Els documents Saville i el primer ministre David Cameron han fet marrada sense revocar-lo. Cameron va comparèixer dimarts 15 de juny i va afirmar a la Cambra dels Comuns que “el Diumenge de Sang va ser injustificat i injustificable. Les famílies d'aquells que van morir no haurien d'haver sofert el dolor ni la pèrdua”. Tanmateix, el sumari Saville explica que les conseqüències del Diumenge Sagnant van anar molt més enllà d'un

afer local: “Va enfortir la posició de l'IRA, va fer créixer el ressentiment nacionalista i l'hostilitat contra l'exèrcit, i va exacerbar el conflicte armat durant els anys vinents”. L'informe recull un memoràndum de l'alt general Robert Ford el 1972 en què indica que “hauriem de disparar contra els líders a les manifestacions”. Ford va enviar personalment els soldats d'1 Para a Derry aquell diumenge. Que l'expressió d'aquesta voluntat violenta i les decisions policials i militars d'aquella jornada no vagen lligades amb un programa d'acció territorial és simplement inconcebible. Que el govern redueca els crims a un succés desfermat per una situació de “descontrol” d'un grup d'oficials armats és incongruent. Per contra, la reacció de les famílies i tot Derry ha estat exemplar: ara treballaran per portar els militars a judici.

MOSCOU ■ Natàlia Boronat

Catàstrofe al Kirguizistan. Dos mesos després de la revolta popular que va enderrocar Kurmanbek Bakiev de la presidència del Kirguizistan, acusat de corrupció i de violació dels drets humans, aquesta ex-república soviètica de l'Àsia Central, de 5,3 milions d'habitants, enfonsada en la pobresa i en la lluita entre clans i estructures criminals, és escenari d'una catàstrofe humanitària després dels enfrontaments interètnics de la setmana passada entre kirguisos i la minoria uzbeka al sud del país, el feu del president deposat. L'esclat de violència a les ciutats kirguises de la Vall de Ferganà, un territori fèrtil repartit entre el Kirguizistan, el Tadjikistan i l'Uzbekistan, va fer uns 200 morts, segons dades oficials, tot i que les autoritats del govern provisional kirguís (que es va crear després de la revolta de l'abril) admeten que podrien superar el miler, perquè moltes víctimes han estat enterrades sense que els funcionaris que expedeixen els certificats de defunció n'hagin vist els cadàvers. A més, uns 100.000 refugiats van travessar la frontera cap a l'Uzbekistan i unes 200.000 persones es van desplaçar per l'interior del Kirguizistan. El govern provisional kirguís no creu que es tracti simplement de pogroms interètnics i està convençut que darrere el vessament de sang hi ha l'entorn del president deposat; dimecres va anunciar en un comunicat que "la veritable causa de la tragèdia és una acció de sabotatge terrorista planejada i executada per representants del clan expulsat de Kirguizistan". L'Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Drets Humans assegura que els actes vandàlics van ser coordinats perquè van començar amb cinc actes simultanis d'homes emmascarats i el diari rus *Vremia Novostei* té proves del reclutament d'ex-guerrillers tadjiks per inestabilitzar el sud del Kirguizistan. La magnitud de la tragèdia humanitària i la importància geoestratègica d'aquest país –que acull una base militar russa i una altra de nord-americana, clau en la lluita contra els talibans a l'Afganistan– van fer que la comunitat internacional es posés alerta ràpidament i hi enviés ajuda

humanitària. D'entrada el govern provisional kirguís va demanar tropes a Moscou, però el Kremlin va declinar la petició perquè considera que és un afer intern i es va limitar a proporcionar ajuda tècnica i humanitària. Al cap

Esclat de violència a les ciutats kirguises.

d'uns dies el nou executiu, pel qual una intervenció estrangera posaria en dubte la sobirania del Kirguizistan en uns moments en què el nou poder malda per legitimar-se, va anunciar que no necessitava les tropes estrangeres i a l'hora de tancament d'aquesta edició assegurava que la situació es començava a normalitzar.

PEQUÍN ■ Iris Mir

Produir per consumir. Pot haver arribat el moment que la Xina para atenció a l'altra cara del creixement econòmic, on radica la clau perquè sigui sostingut i durador en el temps: les condicions laborals dels treballadors que durant anys han quedat a l'ombra de l'èxit del desenvolupament. Una premissa que, a més de l'acontentament social, comportaria l'augment del consum intern que Pequín necessita per a disminuir la seva dependència de les exportacions i per donar forma a l'harmonia social que pregona. Fins ara la propaganda feia una crida a la causa comuna; a la unitat per a superar les dificultats de recórrer el llarg camí que desemboca en el desenvolupament econòmic. Ser la fàbrica del món vol dir que empreses estrangeres puguin disminuir costos de producció en canvi de manufacturar els seus productes a països on la mà d'obra és barata i el respecte als drets dels treballadors no és prioritari. Condicions que serien inacceptables, per exemple, a occident, però que la pobresa obliga els xinesos que viuen a les zones rurals a prendre-ho com l'única via per aportar ingressos a la família.

El pas dels anys ha fet que aquesta situació d'ofec social es convertís en una dinàmica per la qual el país ha anat creixent econòmicament sense deixar beneficis en la societat, com la pujada de sous o millores en les condicions laborals dels treballadors, mentre les fàbriques produïen a preus imbatibles. Amb tot, les dinàmiques també tenen el seu punt d'inflexió i la Xina sembla que pot haver trobat el seu després de les protestes dels treballadors de la fàbrica d'Honda i els nombrosos suïcidis a la planta xinesa de l'empresa taiwanesa Foxconn, que ha anunciat una pujada de sous del 70%. La creixent consciència laboral dels xinesos també ha portat el Partit Comunista a tolerar les vagues en lloc de reprimir-les. La situació actual ha deixat veure informacions que es qüestionen si les millores laborals comportaran l'inevitable augment dels costos de producció i, per tant, que uns altres països asiàtics, com el Vietnam –també comunista–, puguin produir

Treballadors en una fàbrica xinesa.

a costos més competitius. La Xina juga amb avantatge. Segons el Hong Kong Trade Development Council el país gaudeix d'anys d'experiència que l'han portat a disposar d'avançats polígons industrials i d'alts nivells de productivitat i especialització. Valors que van més enllà dels costos de producció i que unes altres nacions asiàtiques encara no poden oferir. Una maduresa que hauria de servir de reflexió a Pequín per a deixar de banda la propaganda unitària i actuar per atendre les necessitats individuals dels treballadors, que també seran els consumidors de la Xina del futur.